

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมเนาะ โยมมาแต่ไกลนะ เรามาแต่ไกล เรามาทำบุญกุศล แล้วเวลามาวัด แล้วนี่ทำไมรีบด่วนนัก การรีบด่วนนะมันเป็นการฝึกสติ แต่ถ้าเหนื่อยชา.. การเหนื่อยชา เวลาเรายู่กับหลวงตามะ ถ้าเวลาเรารีบด่วนเกินไป เรารีบด่วนเกินไปท่านก็บอกว่ามันดู ไม่สมควร แต่ถ้าช้าเกินไปนะท่านบอกเหมือนพระป่วย

คนเวลาป่วย เห็นไหม แต่เวลาคนแก่คนเฒ่า เรานั่งไม่ได้ ยืนไม่ได้ ใจนี่มันเรื่องของ ความชรภาพ แต่ถ้าเราเป็นพระนะ เราเป็นพระเราเป็นนักปฏิบัติเราต้องตื่นตัว.. การตื่นตัว เวลาเราปฏิบัติเราต้องมีสติ ทุกคนอยากมีสติ ทุกคนอยากทำสมาธิได้ความร่วมมือ ทุกคนอยากได้ปัญญาเพื่อชำระกิเลส แต่เวลาเราปฏิบัติกันไป เห็นไหม สิ่งใดที่เป็นการ ฝ่าฝืน การฝืนความรู้สึกของตัว เราว่าสิ่งนั้นเป็นความไม่สะดวกใจ

การฝ่าฝืนหัวใจของตัว ฝ่าฝืนความรู้สึกของตัว นั่นคือการต่อต้านกิเลส นั่นคือ การฝ่าฝืนกิเลส ถ้าเรามีการฝ่าฝืน เรามีสติปัญญา นี้เราต่อต้านเราฝืนมัน.. มันอยาก เป็นไป นี้เวลามันอยาก เห็นไหม เวลากำหนดพุทโธ หรือเราตั้งสติไว้ แล้วมันก็จะจาง ไปๆ แล้วมันก็จะหายไป เราก็หงุดหงิด เวลาเราต้องการทำคุณงามความดี ทำไมมันไม่ได้ ตั้งใจเรา มันไม่ได้ตั้งใจเราเพราะเราไม่ได้ตั้งใจ เราไม่เคยประพฤติปฏิบัติ เราไม่เคยฝืน มัน เราปล่อยจนเคยตัวกันนะ

นี่เวลาเราปล่อย.. เราปล่อยความรู้สึก ความนึกคิดไปจนเคยตัว ถ้าเราจะฝ่าฝืน เรา จะตั้งสติ เราจะกำหนดพุทโธ มันเป็นการต่อต้าน ต่อต้านความรู้สึกของเราเอง ถ้าต่อต้าน ความรู้สึกของเราเองนะ ในพุทธศาสนา ปัญญาคือความรอบรู้ในกองสังขาร คือปัญญา รอบรู้ในความคิดเรา.. กองสังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง ถ้ามีสติปัญญาเราจะ ควบคุมความคิด ความปรุง ความแต่ง

เราควบคุมนะ ! เราควบคุมเรายังแก้กิเลสไม่ได้หรอก เพราะเราควบคุมได้ชั่วคราว เดี่ยวมันก็ผุดขึ้นมาใหม่ ความคิดเดิมๆ ความคิดซ้ำซาก.. ความคิดครั้งแรก นี้ ความคิดอารมณ์อย่างนี้มันไม่น่าจะให้ผลกับเรา มันเป็นเรื่องเล็กน้อยมากเวลาเราคิดนะ แต่มันคิดซ้ำคิดซาก ความคิดจากเล็กน้อยมันจะเป็นเรื่องใหญ่โตขึ้นมา เห็นไหม เพราะอะไร เพราะเราไม่ได้ควบคุมมัน เพราะเราไม่ได้เคยฝ่าฝืนมัน เวลาเวลาที่หนึ่งนะมันมาเป็น พายุบูแคมเลย เวลามันทำลายหัวใจของเรานี่คืออะไรละ เพราะเราไม่เคยฝึก.. เราไม่เคยฝึก เราไม่เคยปฏิบัติของเรา

ฉะนั้นการประพฤติปฏิบัติมันต้องเป็นความเพียรชอบ ! ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ เราต้องมีความวิริยะอดุสาหะ มันถึงจะเป็นความจริงขึ้นมา.. ความวิริยะ อดุสาหะบนความนิ่งอยู่ เวลาเรานั่งสมาธินะเรานั่งเฉยๆ ตั้งสตินั่งเฉยๆ กำหนดพุทโธ พุทโธนี่เรานิ่งอยู่ เห็นไหม แล้วความเพียรอะไรละ ความเพียรต้องมีอาบเหงื่อต่างน้ำสิ ความเพียรต้องมีความมุมานะรุนแรงสิ

อันนั้นเป็นความเพียรทางโลก อันนั้นคือการใช้ร่างกายของเรา ใช้ปัญญาของเรา ทำงานเพื่อวิชาชีพ แต่ความเพียรในพุทธศาสนา เห็นไหม ต้องทำความสงบของใจ ความเพียรที่ให้มันสงบระงับ ความเพียรที่นิ่งอยู่ เราเห็นว่าสิ่งนั้นไม่ใช่เป็นความเพียร ไม่ใช่เป็นการทำงาน เขาถึงว่าไง ว่าพวกเรานี้มีเวลาเหลือเฟือ เขาทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำเพื่อหาเงินหาทอง หาปัจจัยเครื่องอาศัยกัน ใ้ันนี้ไปอยู่วัดเฉยๆ ไม่ทำอะไรกัน เป็นคนขี้เกียจ เป็นคนไม่เอาไหน เป็นคนหนีสังคม แต่เวลาเอาจริงเอาจัง เอาอยู่ไหมละ.. เอาความรู้สึกรู้สึกของเราอยู่ไหมละ

งานอย่างหยาบเราก็อำนาจกันมาแล้ว เราอาบเหงื่อต่างน้ำเราก็อำนาจทุกซ์ เวลาเราจะทำความสงบของใจนี้เราก็อำนาจทุกซ์ แล้วเราจะทำอะไรละ เราจะทำอย่างไรจะให้พ้นจากทุกซ์ละ.. มันต้องมีความเพียรนะ นี้ความเพียร ความวิริยะอดุสาหะ แต่เราเข้าใจผิดกัน เราเข้าใจผิดว่าเป็นมัชฌิมาปฏิปทาคือการปล่อยวาง เราก็อปล่อยวางเลย ยังไม่ได้ทำอะไรเลยแล้วปล่อยวางเลย

เหมือนเด็กๆ เกิดมาแล้วพ่อแม่ไม่ดูแลรักษามันเลย ให้มันโตเอง มันจะโตขึ้นมาเอง มันจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ปล่อยวางเลย.. มันเป็นไปไม่ได้หรอก ลูกเราใครก็รัก ลูกใคร

ใครก็รัก ลูกใครใครก็ดูแลมัน หัวใจของเราแท้ๆ ทำไมไม่ดูแล หัวใจของเรายังกว่าลูกนะ เห็นไหม เวลาเขาบวชพระ เขาบอกว่าบวชพระแล้วอยู่ไม่ได้ ถามว่าห่วงอะไร นี่ห่วงลูก ห่วงลูก เขาบอกว่าลูกให้คนอื่นอุ้มได้ไหม.. ได้ เมียให้คนอื่นอุ้มได้ไหม.. ไม่ได้

นี่ไงเวลารักๆ เห็นไหม มันอยู่ในหัวใจ สิ่งที่อยู่ในหัวใจ สิ่งต่างๆ ว่าเรารักเรา สงวนรักษา เราสงวนรักษานะ.. ไซ้ ! โดยปกติครอบครัวเรา เราก็ต้องรักของเราเป็นธรรมดา แต่ความรักอย่างนั้นมันเป็นความรักของความรู้สึกความนึกคิดนะ แต่จริงๆ แล้วตัวใจละ.. นี่ถ้างานที่ละเอียดเข้ามา ความรักความผูกพันเป็นกระแส เป็นผลบุญผลกรรม เป็นผลของการกระทำร่วมกันมา แต่เวลาถึงที่สุดนะ ถ้าหัวใจของเรานี้เราจะรักษาอย่างไร เราจะดูแลอย่างไร

คำว่าความเพียรๆ เราจะมองแต่ว่าความเพียรคือการทำหน้าที่การงานแล้วเป็นความเพียร แต่เวลาเรที่ตั้งสติเราไม่ได้ดูมันเป็นการเพียรเลยหรือ.. เรที่ตั้งสติ เรามีสติ ยับยั้ง นี่เป็นความเพียรไหม ถ้าความเพียรอย่างนี้ แล้วความเพียรนี้ดูมันอยู่เฉยๆ เวลาอาบเหงื่อต่างน้ำก็ว่าทุกข์นะ เวลานั้นอยู่เฉยๆ ก็ทำไม่ได้ เวลาอาบเหงื่อต่างน้ำก็อยากพัก อยากผ่อน อยากจะมีความสงบ เวลาจะเอาความสงบขึ้นมาทำไมเราเอาไม่อยู่ละ ทำไมเอาใจของเราไม่ได้

นี่เวลาอยู่คนเดียวให้ระวังความคิด เวลาอยู่ในหมู่คณะ เราอยู่กับหมู่สังคัม นี่มีกันมันอบอุ่น เห็นไหม แต่เวลาเราอยู่ของเราคนเดียวความคิดมันผูกมาตลอดเวลา ยิ่งเวลาเราเข้าไปธุรงค์ เราเข้าป่าเข้าเขา ไปเจอความสงบสงบ แล้วไปอยู่ในป่าช้า นี่ที่เขาเที่ยวป่าช้าเพราะเหตุใดละ เที่ยวป่าช้าเพราะจิตใจมันคือด้านนัก จิตนี้มันคิด มันปรุง มันแต่ง เวลาอยู่คนเดียวความคิดเอามันไม่อยู่ พอเข้าไปในป่าช้ามันกลัวผี พอมันกลัวผีขึ้นมา มันไม่กล้าคิดเรื่องอื่นแล้ว ถ้ามันจะคิดก็คิดแต่เรื่องผี แล้วย่ำคิดนะ ผีๆๆๆ แล้วผีมีหรือเปล่าไม่รู้ใจ

การเที่ยวป่าช้า เห็นไหม เป็นแบบเกลือจิ้มเกลือ ในเมื่อเราต้องการให้จิตมันสงบ เราไม่ต้องการให้จิตมันคิด มันก็ต้องเอาความกลัวเอาความต่างๆ มาบังคับมัน.. นี่เราเข้าไปธุรงค์ เข้าป่าเข้าเขาก็เพราะเหตุนี้แหละ พอไปอยู่ในที่สงบสงบคนละ เสือตัวใหญ่ๆ นะ ผีนี้ตัวเท่าโลกนี้เลย มันจินตนาการไปทั่ว

นี่โดยสัญชาตญาณมันแก้กัน เห็นไหม พอมันแก้กัน คูสิสุกะ อสุกะ.. ความสวย ความงามแก้ด้วยอสุกะ แต่การแก้สุกะให้มันเป็นความจริงในสุกะเป็นอสุกะนะ ความสวยความงามนั้นเวลามันจิตสงบแล้ว จากความสวยความงามนั้นเป็นอสุกะ แต่นี่ไม่ใช่ เราไปเอาสุกะมาเลย ไปเอาสุกะมานะมาขัดใส่มันเลย แล้วไอ้สุกะมันก็อยู่ในหัวใจนี้ แล้วเอาสุกะมากี่มากคมันไว้ ไอ้อสุกะมันเลยกดสุกะไว้ คือความไม่สวยไม่งามมันกดความสวยความงามไว้ พอเวลาเพิกความไม่สวยไม่งามออก ความอสุกะออก มันก็มีความสวยงามอย่างเก่า

นี่ใจมันไม่เกิดจากจิตใจ แต่ถ้ามันเกิดจากจิตนะ พอจิตมันเป็นของมัน จิตมันสงบ ขึ้นมามันเห็นเป็นร่างกาย เห็นเป็นร่างกายแล้วมันพิจารณาของมันไป มันก็ถึงว่ามันเปลี่ยนแปลงเป็นอสุกะ เหมือนของดีๆ อยู่บนมือเรา แล้วมันเน่ากลางมือเรานี้เราจะทำอย่างไร เราก็ต้องสลัดทิ้ง.. นี่ใจเวลาพิจารณาเขาพิจารณากันอย่างนี้ ไอ้นี่อสุกะนะมันก็เอามาเลยนะ อู้สู.. เป็นอสุกะนะ เอามากคมันเลยนะ.. อสุกะ สูตรสำเร็จไม่มีหรอก ! เพราะเราเข้าใจผิดกัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำสมาธิ เวลาทำความสงบเข้ามานะ ความว่างมันมีอยู่แล้ว ทุกอย่างมันมีอยู่แล้ว สรรพสิ่งมันมีอยู่แล้ว.. จี้เกียจ ! เป็นคนจับจด เป็นคนมักง่าย แล้วบอกว่าอยากได้มรรคได้ผล มรรคผลมันมาจากฟ้าหรือ คูสิโยมทำบุญกุศล โยมนี่ก็เอานะ วิญญาณอาหาร ถ้าโยมไม่ได้เสียสละมาโยมจะนึกถึงบุญของโยมได้ไหม

สิ่งที่เราเสียสละออกไป เห็นไหม สิ่งที่เราเสียสละออกไปนี่มันเป็นวัตถุนะ เก็บไว้ มันบูดมันเน่า แต่ถ้าเสียสละออกไปแล้วนะมันไม่บูดไม่เน่า นึกถึงอาหารที่เราเสียสละมา ตั้งแต่ปีที่แล้ว ชาดปีที่แล้ว มันยังสดๆ อยู่เลย มันไม่เน่า.. มันไม่เน่าเพราะมันเป็นทิพย์ มันเป็นความรู้สึกลับ มันเป็นนามธรรม

นี่ใจจิตใจมันคิด มันต้องเสียสละของมันออกไปมันถึงมีสิ่งนั้นเป็นภาพฝังใจอันนั้น อันนั้นมันถึงนึกอันนั้นได้ แล้วนี่ก็เหมือนกันสิ่งที่มันเป็นความว่าง เป็นมรรคเป็นผล มันจะนึกเอา นึกเอามาจากไหน.. นึกเอาก็เป็นจินตนาการ เห็นไหม นี่สุดมยปัญญาคือ การศึกษา ศึกษาแล้วจินตนาการไป จินตนาการเสร็จแล้ว แล้วถ้ามันไม่เป็นภาวนามยปัญญา ไม่เป็นความจริงขึ้นมา นี่ไม่มีหรอก ! ไม่มี

เราศึกษากัน แล้วเราจินตนาการกัน แล้วครูบาอาจารย์ที่ไม่มีหลักมีเกณฑ์ เห็นใหม่ ก็บอกว่ามันเป็นอย่างนั้น มันเป็นความว่าง ทุกคนก็นึกได้มันเป็นความว่าง อากาศ มันก็นึกได้ ในโองใหม่มันก็นึกของมันได้ มันก็ว่างอยู่ ในโองใหม่มันก็ไม่มีอะไร มีแต่อากาศ มันก็เป็นความว่างของมัน แต่ใครเป็นผู้รับรู้ละ.. แต่ถ้าเราทำของเราขึ้นมา เรามีสติของเราขึ้นมา เราจะบอกว่า เราต้องขยันหมั่นเพียรไป !

เราต้องขยันหมั่นเพียร เห็นใหม่ คุณติเราอบเหงื่อต่างน้ำขึ้นมา ก็หาเงินหาทอง หาความมั่นคงของชีวิต นี่เราก็ต้องใช้ความอบเหงื่อต่างน้ำมา เวลาเราทำคุณงามความดีของใจ เราก็ต้องอบเหงื่อต่างน้ำด้วยหัวใจ มีสติมีปัญญาที่อบเหงื่อต่างน้ำมาเพื่อให้จิตมันสงบ เพื่อให้จิตมันได้ฝึกฝน เพื่อให้จิตมันมีวิวัฒนาการของมัน เพื่อให้จิตได้กระทำของมันนะ มันต้องมีความเพียรทั้งนั้นแหละ

ความเพียร.. ความเพียร ความวิริยะอุตสาหะ เห็นใหม่ ถ้าคนมีความเพียรทางโลก มาขยันหมั่นเพียรมาปฏิบัติ มันก็ขยันหมั่นเพียรนะ นี่จริตนิสัยมันอันเดียวกันมา มันส่งต่อๆ กันมา นี่เป็นคุณที่สุดที่ดี มาบวชพระ เป็นพระที่ดี พระที่ดีก็ปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติที่ดีก็ได้ผลที่ดี เห็นใหม่ มันก็เกิดกรรมโอสถ.. กรรมโอสถมันจะมาแก้ไข มันจะมาดัดแปลงนะ

นี่กรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว ที่บอกกรรมนี้มันสะอาดบริสุทธิ์ตลอดเวลาใครทำลายมันไม่ได้ ก็คืออันนี้ใจ ทุกคนเข้าไปถึงที่นั่น เป็นสันติภูมิ โภคะ มันเป็นปัจจัยตั้ง จะไปประสพสิ่งนี้ สิ่งนี้ใครทำลายมันไม่ได้หรือมันเป็นความจริงอันหนึ่ง แต่ที่ทำลายกันนะ เวลาทำลายกันก็ทำลายสิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่ต้องได้ สิ่งที่ทำลายได้ แล้วสิ่งที่ทำลายได้คือวัตถุ เวลาทำแล้วทำให้เจ็บช้ำน้ำใจต่อกัน

เวลาโลกธรรม ๘ เห็นใหม่ เสียงนินทา ลมปาก เวลาพูดมาถึงหูเรา เจ็บยิ่งกว่าเขาทำร้ายร่างกายเรามาก เวลาติฉินนินทามาถึงหูเรานะ หัวใจนี้สั้นไหวไปเลย นี่มันสั้นไหวเพราะอะไรละ เพราะมันมีความรู้สึกใจใหม่ เรามีภาวสะวะใจใหม่ เรามีหัวใจใจใหม่ สิ่งนี้กระทบกระเทือนใจเราใจใหม่ เพราะใจเรามีใจใหม่ ถ้าเราทำความสงบของใจละ

ทำความสงบของใจมันก็สงบมา มันก็มีภาวสะวะมีภพออยู่ แต่เวลาวิปัสสนาญาณนี้ มันทำลายหมดสิ้น ทำลายภาวสะวะ ทำลายที่ภพ ลมมันจะไปโดนอะไรละ ลมมันพัดไป

มันก็พัดผ่านไปเฉยๆ มันไม่มีสิ่งใดไปต่อต้าน ลมจะทำให้สิ่งนั้นสั่นไหวได้ ลมจะไม่ทำให้สิ่งนั้นมีความรู้สึกได้.. ลมจะไม่ได้ทำให้สิ่งนั้นรู้สึก สิ่งนั้นมีการกระทบเลย เพราะมันทำลายภวาสวะ ทำลายภพ

อวิชาคือความไม่รู้ นึกเลสสวะคือความต้องการ ภวาสวะคือสถานที่.. นี่ไปถึงบอกพระอรหันต์ไม่มีจิต ไม่มีต่างๆ เป็นธรรมชาติ เป็นสังขธรรม เป็นความจริงอันหนึ่งเห็นใหม่ เรามีอยู่ เรามีหัวใจอยู่ เรายังมีกระทบอยู่.. สิ่งกระทบ สิ่งรุนแรงที่กระทบอยู่นี้ เพราะเรามีหัวใจ ! เรามีหัวใจ นี่ปฏิสนธิจิตมันเกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดเป็นโอปปาติกะ มันเกิดกำเนิด ๔ เห็นใหม่ จิตนี้ยังหมุนเวียนตายเวียนเกิดอยู่ ถ้ามันไม่มีภวาสวะ ไม่มีภพ ไม่มีอะไรต่างๆ มันจะเอาอะไรไปเกิด มันมีสิ่งใดพามันไป

นี่ตอนนี้มี ปัจจุบันนี้มี เราถึงศึกษาธรรมะ แล้วเราพยายามทำบุญกุศลขึ้นมา ให้จิตใจมันฝักใฝ่กับธรรม เวลาเราทำบุญกุศลมันจะเป็นอามิส ทำบุญกุศลนี้ฟังธรรมๆ เห็นใหม่ ธรรมะนี่เตือนเรา.. การฟังธรรม ถึงที่สุดแล้วจิตใจผ่องแผ้ว ความผ่องแผ้วแล้วเราทำอย่างไรต่อไปละ ผ่องแผ้วแล้วต้องปฏิบัติ ต้องทำให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ความผ่องแผ้วคือความเข้าใจ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาเนี่ยมรรคญาณมันเข้าไปทำลายทำลายอวิชา ทำลายความไม่รู้.. นึกเลสสวะ อวิชาสวะ ภวาสวะ เห็นใหม่ อาสวะ ๓ ! นี่สิ่งนี้มันอาศัยหัวใจเป็นที่พักอาศัย แล้วมรรคญาณนี้เข้าไปชำระทำความสะอาดของมัน ถึงที่สุดพลิกฟ้าคว่ำดินนะ พลิกฟ้าภพ พลิกฟ้าสิ่งที่เราทำกุศลตกผลึก นี่มันตกผลึกไป มันก็ไปเกิดเป็นพันธกรรมทางจิต มันตกผลึกในหัวใจ สุดท้ายต้องพลิกฟ้าคว่ำดิน ทำลายทุกอย่างเลย มันถึงสะอาดบริสุทธิ์จริงๆ มารถึงหาที่ไม่ได้ มารถึงหาไม่เจอ

ถ้ามันมีสิ่งใด มีภวาสวะ มีภพ มีความรู้สึกอยู่ มารมันหาเจอ มารมันอาศัยอยู่บนนั้นแหละ อาศัยอยู่บนหัวใจเรานี้แหละ ถ้าเราทำถึงที่สุดแล้ว มารมันจะไม่มีที่อยู่อาศัย มารมันจะเข้ามาในหัวใจเราไม่ได้

“มารเอ.. เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดบนหัวใจของเราไม่ได้อีกเลย!” เอวัง